

Náboženská výchova rímskokatolícka 5. ročník

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženstvo/ náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú hodnotovú orientáciu.

Vyučovací predmet náboženstvo / náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Náboženská výchova
Ročník:	piaty
Časová dotácia:	1h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠkVP:	1h
Vyučovací jazyk:	slovenský

UČEBNÉ OSNOVY

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet.

Ciele predmetu náboženská výchova

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Kľúčové kompetencie

Komunikačné kompetencie

- žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti
- učí sa reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom
- učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa

- žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie
- vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

kompetencie k riešeniu problémov

- žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci
- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na

modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske

- žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel
- zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí

- háji svoje práva aj práva iných
- vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne

- žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie
- všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce
- vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty) rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia
- osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda)
- osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne

- žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným učí sa chápať ich potreby a postoje,
- objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
- vníma sa ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy
- zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

existenciálne

- žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva,
- oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi
- učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka
- objavuje existenciu nemenej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Učebný plán

Časová dotácia pre náboženskú výchovu je **1 hodina týždenne**.

Obsahový štandard

• Boh hovorí k človeku (7h)

- vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenuje časti Nového zákona
- podľa súradníc nájde daný text vo Svätom písme
- správne používa skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- pozná najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- spamäti vie prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladá modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíri informácie

Dialóg Boha a človeka (4h)

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávi-da a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifikat

Moja modlitba (3h)

- vymenovať pravidlá modlitby
- pomenovať aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprávať životopis sv. Františka
- podľa vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadriť vďaku
- vytvoriť osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam

Náš dialóg s Bohom (6h)

- vysvetliť pojem symbol
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- vymenovať jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Obeta Božieho ľudu (6h)

- prostredníctvom príkladu opíše, čo je obeta
- konkrétnym skutkom vyjadri vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- pomenovať ako sa sprítomňuje Ježišova obeť
- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejaviť vďaku za Ježišovu obeť
- rozlišuje Božieho baránka v Starom a Novom zákone
- pomenovať, čoho symbolom je chlieb a víno, vo sv. omši prinášané na oltár

Dialóg cez službu (4h)

- opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vymenovať tri stupne kňazstva
- pozná po mene kňazov vo svojej farnosti
- zdôvodní potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre spoločnosť
- formulovať modlitbu za kňazov

- oceniť hodnotu človeka aj v chorobe

Služba modlitbou (3h)

pomenovať rôzne formy modlitby za druhých ľudí

- pomenovať časti sv. omše
- pozná účinky sv. omše
- formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/)
- na príklade života sv. Terézie z Liseux zdôvodniť potrebu modlitby k svätým
- sformulovať modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Výkonový štandard

• Boh hovorí k človeku

- vymenoval 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
- pomenoval časti Nového zákona
- podľa súradníc našiel daný text vo Svätom písme
- správne používal skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- poznal najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetlil prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetlil prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- spamäti vedel prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladal modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku
- používal vhodné slová v ko-munikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíril informácie

• Dialóg Boha a človeka

- v biblických príbehoch našiel spoločné znaky modlitby Dávi-da a Šalamúna
- prerozprával časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizoval časti modlitby Otče náš
- vytvoril kartotéku biblických modlitieb
- porovnal dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjal dialóg s Bohom
- našiel vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citoval jeden citát zo Svätého písma
- správne doplnil (poskladal) Magnifikat

• Moja modlitba

- vymenoval pravidlá modlitby
- pomenoval aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprával životopis sv. Františka
- podľa vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadril vďaku
- vytvoril osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam

• Náš dialóg s Bohom

- vysvetlil pojem symbol
- ocenil úlohu a zmysel symbolov
- vymenoval jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradil správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštroval aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetlil a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakreslil schému rozdelenia liturgického roka
- pomenoval základné časti chrámu
- nakreslil a pomenoval 5 liturgických predmetov

• **Obeta Božieho ľudu**

- prostredníctvom príkladu opísal, čo je obeta
- konkrétnym skutkom vyjadril vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- pomenoval ako sa sprítomňuje Ježišova obeť
- vysvetlil prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejavil vďaku za Ježišovu obeť
- rozlíšil Božieho baránka v Starom a Novom zákone
- pomenoval, čoho symbolom je chlieb a víno, vo sv. omši prinášané na oltár

• **Dialóg cez službu**

- opísal a porovnal úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžil rodine, chorým, slabším
- vymenoval tri stupne kňazstva
- pozná po mene kňazov vo svojej farnosti
- zdôvodnil potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre spoločnosť
- formuloval modlitbu za kňazov
- ocenil hodnotu človeka aj v chorobe

• **Služba modlitbou**

pomenoval rôzne formy modlitby za druhých ľudí

- pomenoval časti sv. omše
- poznal účinky sv. omše
- formuloval modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/)
- na príklade života sv. Terézie z Liseux zdôvodnil potrebu modlitby k svätým
- sformuloval modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Prierežové témy

Sú integrované do jednotlivých tematických celkov.

Učebné zdroje:

- Učiteľ má k dispozícii metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „Poznávanie cez dialóg“, vydanéj Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi.

- Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti. Možnosť využitia pracovného zošita pre piaty ročník ZŠ „Poznávanie cez dialóg“, vydaného KPKC, n.o., Spišská Nová Ves.
- K neodmysliteľným zdrojom patrí: Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy, knihy so životopismi svätých.

Hodnotenie predmetu

Predmet sa hodnotí slovne, nakoľko náboženská výchova nie je klasifikovaná. Na vysvedčení bude záznam absolvoval/a.

Žiaci sú motivovaný pochvalou, uznaním ocenením.

Pri hodnotení sa zohľadňuje: pravidelná príprava žiaka na vyučovanie, pravidelná domáca príprava, aktívna účasť žiaka na vyuč. procese, účasť na olympiádach, projektoch a referátoch.

Cieľom je dôraz na nonkognitívnu zložku výchovno–vzdelávacieho procesu s dôrazom na sebauvedomovanie, sebauvýchovu a sebareflexiu osobnosti žiaka a kultivovanie jeho citu, porozumenia a solidarity pre ochranu prírody i kultúrnych hodnôt. Dôležitou súčasťou je utváranie vlastných postojov prostredníctvom rozmanitých činností ako i vytváranie vzťahu k Bohu a budovanie praktickej viery.

